

BELEIDSNOTA

in verband met bossen, natuurbehoud, jacht en visvangst

van de heer K. POMA

Staatssecretaris voor Bossen, Jacht en Visvangst, toegevoegd aan de
Minister van Vlaamse Aangelegenheden

I N H O U D S O P G A V E

	<u>Blz.</u>
Inleiding	3
I. De bosproblematiek	3
II. Natuurbehoud	7
III. Jacht en vogelbescherming	8
IV. Zoetwatervisserij	9

EEN DYNAMISCH BELEID INZAKE BOSSEN, NATUURBEHOUD, JACHT EN VISVANGST IN HET VLAAMSE GEWEST.

Inleiding.

Zoals uitdrukkelijk bepaald in artikel 4, 8° van de wet van 1 augustus 1974, ter voorbereiding van de toepassing van artikel 107 quater van de Grondwet, is een verschillend gewestelijk beleid geheel of ten dele verantwoord inzake de visvangst, de jacht en de bossen.

Bij K.B. van 4 oktober 1974 werd voor het Vlaams Gewest een staatssekretaris aangesteld voor Bossen, Jacht en Visvangst, toegevoegd aan de Minister van Vlaamse aangelegenheden.

In feite worden aldus de bevoegdheden van het Bestuur van Waters en Bossen, een directie van het Ministerie van Landbouw, geregionaliseerd. Dit Bestuur is belast met het beleid inzake :

- 1° de bossen, zoals geregeld door de wet van 19.12.1854,
- 2° het natuurbehoud, geregeld door de wet van 17.7.1973,
- 3° de jachtbeoefening, waaronder ook de vogelvangst, geregule-
menteerd door de wet van 28.2.1882 en zijn uitvoeringsbe-
sluiten,
- 4° de zoetwatervisserij, die door de kaderwet van 1 juli 1954
wordt geregulementeerd.

Het weze mij toegelaten de problematiek van deze 4 materies bondig toe te lichten evenals mijn visie omtrent een politiek die terzake kan gevoerd worden.

I. De bosproblematiek

Belangrijke elementen voor het uitstippelen van een dynamische groenpolitiek werden geleverd door het Eerste Vlaamse Wetenschappelijk Kongres over Groenvoorziening, op 27 en 28 september 1974 te Gent.

Het lijvige rapport over deze werkzaamheden is u zeker niet onbekend en het vormt inderdaad een van de meest gezaghebbende informatiebronnen die tot besluitvorming kunnen leiden.

Een specifiek beleid inzake bossen in het Vlaamse gewest ligt voor de hand : Vlaanderen bezit ongeveer de geringste bebossingsindex van de West-Europese landen.

Toch bedraagt het bebossingspercentage van België méér dan 20%. Vergeleken met de ons omringende landen is dit zeer behoorlijk vermits Frankrijk voor 22% bebost is
 Duitsland voor 29%
 Italië voor 19%
 en Nederland voor slechts 8%.

Het flink voorkomen van het Belgisch bos is echter niet onverdeeld gunstig.

Het Vlaamse gewest is veruit het dichtst bevolkt gedeelte van ons land, en is slechts voor 7% bebost.

De bossen zijn er voor 2/3 in handen van privaat eigenaars, en de grote versnippering van de eigendommen maakt een rationeel gebruik van het bosareaal onmogelijk.

Aldus is het te verklaren dat de bebossingsindex, (aantal m² bos per inwoner) in de Vlaamse provincies zeer laag ligt, en voor het openbaar bos nog minder gunstig is.

Er is, per provincie en per inwoner, volgend aantal m² bos ter beschikking :

Voor de provincie Limburg	543 m ² ,	waarvan 258 m ² openba
Antwerpen	240 m ² ,	" 58 m ² "
Brabant	155 m ² ,	" 49 m ² "
West-Vlaanderen	69 m ² ,	" 15 m ² "
Oost-Vlaanderen	101 m ² ,	" 11 m ² "

Deze toestand schijnt de laatste decennia in ongunstige zin te evolueren vermits van 1950 tot 1970 nog bijna 3.000 Ha bos in het Vlaamse gewest verdween, terwijl in Wallonië het bosareaal met meer dan 18.000 Ha toenam.

Het bosareaal in Vlaanderen bedraagt nu volgens de telling van 1970 ongeveer 109.000 Ha terwijl dit in Wallonië ruim 4 x meer is.

Een conclusie is uiteraard dat we het "bos" zo rationeel mogelijk zouden moeten benutten. Meer dan elders heeft het bos hier te lande veelzijdige functies die harmonieus kunnen worden verbonden. Vooreerst is de economische functie nog altijd een realiteit, die rekening moet houden met het feit dat de houtverwerkende industrie van ons land in Vlaanderen is geconcentreerd.

Voor het ogenblik vullen wij ons houttekort aan met een massale invoer van loofhout uit de tropische, en van naaldhout uit de noordelijke woudgordels.

Vooraf wat het eerstgenoemde bevoorradingsgebied betreft hebben massale ontbossingen katastrofale en onherroepelijke gevolgen. Is het moreel te verantwoorden dat wij onze eigen bevoorradingsmogelijkheden van loofhout zouden verwaarlozen om elders bosgemeenschappen te vernielen?

De produktie van kwaliteitshout vooral in loofhoutbossen of gemengde bossen, zou dus de voorkeur verdienen op de massaproductie van naaldhout, indien de standplaatsfactoren dit enigszins mogelijk maken.

Aanwending van de geschikte bedrijfsscoorten en bosbouwtechnieken in loofhoutbossen of gemengde bossen kunnen de bestendiging van het bosmilieu verzekeren met uitschakeling van elke kaalkap.

Dergelijke bossen zijn bovendien het meest aangepast om een sociale functie te vervullen.

Ze hebben een regulerende functie en zijn relatief stabiele oecosystemen die bijdragen tot een meer evenwichtige waterhuishouding : ze zullen voorkomen dat het regenwater snel afvloeit zonder aan de bodem ten goede te komen. Ze verzekeren de stabiliteit van de humus, ze voorkomen erosie, ze herbergen tal van regulerende organismen en ze zijn belangrijk in de strijd tegen luchtverontreiniging en geluidshinder.

Uit deze voorafgaande beschouwingen kunnen we de volgende beleidsprincipes afleiden.

Het bestaande bosareaal in het Vlaamse gewest verdient de nodige bescherming en moet behouden blijven. Dank zij de brede visie van de verantwoordelijken voor de politiek inzake ruimtelijke ordening worden in de ontwerp-gewestplannen de nodige beschermingsmaatregelen voorzien : men moet zich echter hoeden voor een al te strakke reglementering van de normale exploitatie die de beboste toestand eerbiedigt.

Bosontginning, omwille van onteigening, uitbreiding van woongebieden of industrialisatie zou moeten gecompenseerd worden door bebossing van gronden die daartoe geschikt zijn, zoals marginale gronden door de landbouw verlaten, die voor het natuurbehoud weinig betekenen. Industrie-zones zouden door een functionele bosgordel, in feite de ideale bufferzone, kunnen omringd worden.

Het openbaar bosbezit moet worden gestimuleerd. Aanzienlijke bedragen werden totnogtoe, door het Departement van Openbare Werken, als subsidies aan provinciale en plaatselijke besturen verleend, om de aankoop van groene zones, parken en bossen te steunen. Men heeft daarbij merkwaardige groene zones kunnen vrijwaren voor vernietiging.

Ook de Staat moet een weloverwogen aankooppolitiek voeren die in het Vlaamse gewest de investering van grotere bedragen vereist dan totnogtoe het geval was.

Het is tevens voor Staat en openbare besturen voordelig, voor zover dit niet het geval is, de bossen aan de bosregeling te onderwerpen zoals voorzien in art. 1 van het Boswetboek (wet van 19.12.1854). Niet alleen zullen de gunstige subsidievoorwaarden, die de uitvoering van werken met sociale en toeristische inslag steunen, daartoe aansporen maar ook de mogelijkheid om steeds beroep te kunnen doen op deskundig advies en bijstand is een niet te onderschatten voordeel.

Ook het privaat bosbezit verdient onze aandacht omwille van zijn uitgestrektheid en van de problemen waarmee de eigenaars worden geconfronteerd. Deze eigenaars hebben eveneens recht op technisch advies en voorlichting door staatsdiensten.

De inflatie van de aanlegkosten brengen meer dan ooit de rentabiliteit van het bos in het gedrang.

Ik ben ervan overtuigd dat, zoals in het verleden, de opbrengst van de bossen een grote stimulans is voor een bebosscingscampagne. En dit geldt zelfs voor openbare besturen, die meer belang moeten hechten aan de sociale rol van hun bebost patrimonium.

Aan private boseigenaars zou men steun moeten kunnen verlenen bij bebosscing of herbebossingswerken op voorwaarde dat zij een wederdienst aan de gemeenschap bewijzen : aldus zou een eigenaar die subsidies ontvangt zijn bossen moeten openstellen voor het publiek, een kapplan aanvaarden of er zich toe verbinden natuurwetenschappelijk waardevolle gebieden, door een aangepast beheer te behouden.

Het openstellen van bossen is echter niet alleen een administratieve maatregel; dergelijke beslissing dient gepaard te gaan met maatregelen op het terrein :

- de nodige werken moeten uitgevoerd worden om het bos te beschermen tegen beschadiging door het publiek : o.m. wat betreft het brandgevaar, de beschadiging van aanplantingen of van fauna en flora.
- op een aantrekkelijke manier moet de gewenste infrastructuur worden aangebracht zoals onthaalcentrum, rustbanken of wandelwegen.
- men zou er moeten naar streven de verschillende kategoriën bezoekers, wandelaars, fietsers, ruiters te kantoneren zodat ze niet hinderlijk zijn voor elkaar.
- bijzondere kantons kunnen voorzien worden voor jeugdverenigingen, die er specifieke activiteiten zouden kunnen uitvoeren.
- het autoverkeer en vooral het doorgaand verkeer in een wandelbos zou men moeten uitsluiten.

II. Natuurbehoud

Als tweede probleem wil ik het natuurbehoud vernoemen. Daarmee wordt vnl. bedoeld de uitvoering van de wet op het natuurbehoud en het beleid in verband met de natuurreservaten.

De fundamentele doelstelling van het natuurbehoud en ondermeer van de oprichting van natuurreservaten bestaat erin, dat men van iedere schakel uit de gamma levensgemeenschappen voldoende representatieve getuige exemplaren wil veilig stellen voor de toekomst, ten gerieve van zowel de wetenschap als van de gewone man van de straat die er belang in stelt.

Wanneer bedreigde dier- en plantesoorten niet kunnen beschermd worden door de vrijwaring van hun levensgemeenschappen moeten individuele wettelijke beschermende maatregelen worden uitgevaardigd.

Ook wat het natuurbehoud betreft is in het Vlaamse gewest het privé-initiatief beduidend belangrijker geweest dan de staatstussenkomsten, dit in tegenstelling met de toestand in het Zuiden van ons land.

De wet op het natuurbehoud is een kaderwet; totnogtoe werden alleen besluiten getroffen die de oprichting en de werking van de Hoge Raad voor het Natuurbehoud beoogden.

In de onmiddellijke toekomst zou men besluiten moeten uitvaardigen inzake de bescherming van bedreigde dier- en plantesoorten. Verder dient werk gemaakt van de oprichting van bosreservaten en natuurparken.

Ook voor het natuurbehoud hebben de planologen, belast met het opstellen van de ontwerp-gewestplannen, rekening gehouden met de toekomst en een bijzondere aandacht besteed aan de bescherming van waardevolle natuurgebieden.

Dit lost echter het probleem van het beheer van deze gebieden niet op. Het behoud van waardevolle natuurgebieden is immers, zonder een doelmatig beheer, niet denkbaar. Dit kan slechts worden uitgevoerd wanneer gronden worden aangekocht of in huur genomen door de organiserende machten.

De meeste waarborgen voor een deskundig beheer worden geboden door de Staatsnatuurreservaten, waarvan het beheer wordt waargenomen door gevormde techniekers, bijgestaan door adviescomités. Aldus kan men de diversiteit van de problemen die rijzen in verband met het natuurbehoud opvangen.

Dit alles moet ons niet beletten de activiteiten van onbaatzuchtige en vaak onbeloonde verenigingen en personen te steunen en zelfs te subsidiëren.

Wij hopen eveneens dat in de toekomst aan de verantwoordelijken voor de ruilverkavelingsprojecten de mogelijkheid zal gegeven worden om zich vooraf door de instanties, belast met de milieubescherming, te laten inlichten. In het perspectief van de oprichting van een Instituut voor Natuurbehoud ware het wenselijk dat in een Dienst voor het Natuurbehoud, in de schoot van het Bestuur van Waters en Bossen, zou voorzien worden.

Naast bosbouwkundigen zou men hier tevens beroep moeten kunnen doen op biologen, die niet alleen in het Hoofdbestuur, maar ook in de Buitendienst, op het niveau van de inspectie, als een soort natuurbeschermingsconsulenten, grote diensten zouden bewijzen.

III. Jacht en vogelbescherming

Als derde hoofdstuk zou ik hier willen spreken over de jachtproblematiek waaraan verbonden de vogelbescherming.

In feite is de wet van 28.2.1982 een politiewet die een degelijk beheer van de jacht niet toelaat.

Slechts een gering aantal jagers beoefenen de weidelijke jacht waarbij alleen het bevolkingsoverschot wordt geschoten met inachtnaam van de selectieprincipes. Al te veel jagers beoefenen echter nog de massajacht of drijfjacht en beperken zich tot het aanschaffen van een geweer, het huren van een reglementair jachtterrein en het aanvragen van een jachtverlof. Alleen de besluiten inzake openings- en sluitingsdata laten voor het ogenblik toe een jachtbeleid te voeren.

De weidelijke jacht die biologisch verantwoord is en zelfs noodzakelijk kan zijn zou kunnen bevorderd worden :

- door het verminderen van de jachtdruk, d.i. het aantal geweren op een bepaald jachtoppervlak beperken.
- door het invoeren van een jachtexamen.
- door het opstellen van een afschotplan.

Het aanstellen van private jachtwachters zou slechts mogen gebeuren nadat de kandidaat heeft blijk gegeven van zijn kennis inzake de jacht en de wetgeving.

Tenslotte zouden de verdelgingsvoorwaarden aan een meer eenvormige reglementering moeten onderworpen worden.

Onlangs werden de prijzen van de jachtverloven gevoelig verhoogd. Een gedeelte van deze opbrengst zou een jachtfonds kunnen spijzen waarbij men daadwerkelijke maatregelen zou kunnen nemen i.v.m. jachtbeheer. Dergelijk fonds zou het onmisbare onderzoek kunnen bekostigen, waarbij vooral aan statistisch onderzoek wordt gedacht, dat tenslotte elk gefundeerd jachtbeleid moet schragen.

Ook zouden daadwerkelijke maatregelen kunnen genomen worden ter verbetering van de wildstand zoals bv. het invoeren van nieuw bloed voor het grof wild of de bestrijding van ziekten.

Tenslotte zou het jachtfonds een betere organisatie van het toezicht mogelijk maken. Het is wenselijk de Hoge Jachtraad te splitsen.

Met uitzondering van enkele schadeverwekkende soorten werd de vogelvangst in principe verboden door het K.B. van 20 juli 1972. Met het oog op de bevoorrading van de kwekers worden afwijkingen toegestaan : de vangst van bepaalde soorten uit de vrije natuur is jaarlijks toegelaten in aantallen die degressief worden vastgesteld.

De reglementering ter zake is echter ingewikkeld en de beperkte middelen maken een efficiënte controle onmogelijk. Het ware wenselijk een poging te ondernemen om de aantallen vogels, nodig voor de bevoorrading, vast te stellen in functie van een statistisch gefundeerde studie.

IV. Zoetwatervisserij

Als vierde en laatste probleem zou ik de zoetwatervisserij willen behandelen.

De organisatie van de zoetwatervisserij in de openbare wateren is gereglementeerd door de kaderwet van 1 juli 1954.

De visvangst in openbare wateren is mits inachtnahme van de reglementen toegelaten voor houders van een visverlof. Het visserijfonds geniet van 55 % van de opbrengsten van de verkoop van visverloven.

De 9 provinciale visserij-commissies staan in voor de begroting en voor de werken ter verbetering van de visstand in de openbare wateren. Zij beschikken daartoe over kredieten die hen door het Visserijfonds worden verstrekt op basis van het aantal visverloven in de provincie uitgereikt en van het te beheren wateroppervlak. De kosten veroorzaakt door de riviervisserij vallen niet ten laste van het budget van Landbouw.

In feite gebeurt het beleid van de zoetwatervisserij door vissers, onder toezicht van Waters en Bossen, met middelen waarvoor zij zelf instaan.

De sociale rol van de riviervisserij is zeer belangrijk. Het is een gezonde, ontspannende recreatie voor de moderne mens. De populariteit van deze vrijetijdsbesteding kan men afleiden uit het aantal jaarlijks uitgereikte visverloven dat nu rond de 230.000 schommelt.

Het beleid van de zoetwatervisserij is meer dan regionaliseerd, het is "geprovincialiseerd". Het is niet gewenst deze toestand te wijzigen.

Het grote probleem van de visser in het Vlaams gewest is dit van de waterbevuiling. Bijna alle openbare waterlopen zijn zodanig bezoedeld dat de vispopulaties bedreigd zijn of onder de constante bedreiging van een waterbevuiling leven.

Voor al de minder begoede visser lijdt onder deze toestand. Hij kan zich de dure prijzen die men in private wateren vraagt niet veroorloven en moet dan dikwijls grote afstanden afleggen om dan nog in een minderwaardig water zijn lijntje uit te gooien. Onder hen zijn de gepensioneerden, die over de nodige vrije tijd beschikken, het meest benadeeld.

Ik wens daarom een dringende oproep te doen bij de waterzuiveringsacties rekening te houden met de belangen van de zoetwatervissers, die kapitalen in de betrokken waters investeren.

De beschikbare openbare wateren zouden eveneens kunnen aangevuld worden door overname van meren en vijvers die ontstaan zijn als gevolg van grote openbare werken zoals de bouw van de autowegen.

De visserijbelangen kunnen daar meestal harmonieus worden gekoppeld aan de recreatiemogelijkheden van dergelijke wateren en aan de belangen van het natuurbewoud. Ik zal aandringen bij de openbare besturen die met het oog op de uitoefening van een bepaalde activiteit, de beschikking kregen over dergelijke wateren, opdat zij de openbare visvangst zouden gedogen door bv. hengelaars toe te laten, zij het op een gedeelte van de oevers.

De prijs van de visverloven bedraagt voor het ogenblik resp. 250, 700, en 1.000 fr. al naargelang de visvangst die men wenst te beoefenen. Voor dergelijke prijs moet men vissers iets kunnen aanbieden.

Uit al wat ik hier naar voor heb gebracht zou ik willen besluiten dat een actief beleid inzake bossen, jacht en visvangst slechts kan gebeuren indien er meer en betere werkmiddelen worden voorzien.

Het Bestuur van Waters en Bossen is een bestuur met beperkte middelen, vooral dan in het Vlaams gewest.

Zoals U hebt kunnen vaststellen is elke maatregel ter verbetering van een beleid beperkt door een personeelsgebrek. De oprichting van gespecialiseerde diensten voor de visserij en het natuurbewoud wordt wenselijk geacht.

Ook om de jacht en de vogelvangst degelijk te controleren en om het jachtbeheer te organiseren ontbreekt personeel. De niet onaanzienlijke inkomsten die dank zij de behandelde activiteiten in de Staatskas terecht komen zouden voor een groter gedeelte omwille van hun sociaal karakter terug ten goede moeten komen van het publiek.

Bepaalde kredieten zoals de aankoopkredieten moeten aan de noodwendigheden aangepast worden.

Nu de voorbereidende regionalisatie ons de mogelijkheid geeft een specifiek beleid inzake bossen, jacht en visvangst in het Vlaams gewest te voeren, meen ik dat het onze plicht is hiervan gebruik te maken en te gepasten tijde voorstellen in te dienen bij de Minister van Vlaamse Aangelegenheden en het M.C.V.A.

DE STAATSSECRETARIS
voor
BOSSEN, JACHT EN VISVANGST

K. POMA
